

आरक्षण वास्तव आणि विपर्यास

संपादक
डॉ. ज्ञानराजा चिघळीकर

जेष्ठ विचारवंत प्रा. डॉ. सुरेश वाघमारे यांच्या प्रस्तावनेसह..!

आरक्षण वास्तव

आणि

विपर्यास

संपादक

डॉ. ज्ञानराजा चिघळीकर

(सहयोगी प्राध्यापक अर्थशास्त्र विभाग)

कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, गडहिंग्लज.

रूपी पब्लिकेशन्स प्रा. लि., गडहिंग्लज

आरक्षण वास्तव आणि विपर्यास

(Aarakshan Vastav ani Viparyas)

संपादक : डॉ. ज्ञानराजा चिघळीकर

© प्रकाशक व संपादक

आवृत्ती : प्रथम आवृत्ती - १४ एप्रिल २०२५

(भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती)

ISBN Number : 978-93-94710-18-4

प्रकाशक : रूपी पब्लिकेशन्स प्रा. लि.

'समता' 385/42 मोर्डी कॉलनी, काळभैरी रोड,
गडहिंग्लज जि. कोल्हापूर.

Email: rupipublications@gmail.com

मोबाईल: 9822651377

मुद्रक : सेल्फ हेल्प इंटरप्रायजेस, धायरी, पुणे.

अक्षरजुळणी : श्री. प्रविण साळुंखे.

ज्ञानज्योत प्रोडक्शन, कोल्हापूर मो.बा. 9665650632.

मूल्य : रु ४९९/-

सदर पुस्तकातील कोणत्याही भागाचे पुनर्निर्माण अथवा वापर इलेक्ट्रॉनिक अथवा यांत्रिकी साधनाने फोटोकॉपिंग, रेकॉर्डिंग किंवा कोणत्याही प्रकारे माहिती साठवणुकीच्या तंत्रज्ञानातून प्रकाशकांच्या परवानगी शिवाय करता येणार नाही. सर्व हक्क राखून ठेवले आहेत. या पुस्तकातील सर्व मतमतांतरे लेखकांची आहेत. त्यास प्रकाशक व संपादक जबाबदार राहणार नाहीत.

अनुक्रमणिका

भाग एक

अनुसूचित जाती-जमाती आरक्षण आणि उपवर्गीकरण

अ.क्र	लेखाचे नाव व लेखक	पान.क्र
१.	अनुसूचित जाती/जमाती आरक्षण आणि उपवर्गीकरण: सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा सारांश - प्रा. संजयकुमार कांबळे.....	०१ ते ३३
२.	उपवर्गीकरण समतेसाठी नव्हे; समरसतेठी..! - प्रशांत रुपवते.....	३४ ते ४५
३.	एससी-एसटी आरक्षणाचे उपवर्गीकरण म्हणजे आरक्षण संपवण्याचे षडयंत्र - डॉ. राजकुमार सोनेकर.....	४६ ते ५४
४.	अनुसूचित जाती-जमाती: वर्गीकरण आणि सामाजिक वास्तवता - अनिल केंगार.....	५५ ते ५७
५.	दर्जाची आणि संधीची समानता: आरक्षण उप-वर्गीकरणाचे विरोधक - डॉ. भगवान वाघमारे.....	५८ ते ६८
६.	अनुसूचित जाती-जमाती उपवर्गीकरण: सर्वोच्च न्यायालयाचा सर्वोच्च निकाल - केशव शेकापुरकर.....	६९ ते ७८
७.	एकाच भाकरीचे किती तुकडे करणार ? - उत्तम कांबळे.....	७९ ते ८४

भाग - दोन
मराठा-ओबीसी, सामाजिक आरक्षण

अ.क्र	लेखाचे नाव व लेखक	पान.क्र
१.	मराठा आरक्षण	
	- अॅड. प्रदीप ढोबळे.....	८५ ते ९७
२.	मराठा आरक्षण चळवळ	
	- प्रा. शरद वाघ.....	९८ ते १०४
३.	प्रश्न मराठा आरक्षणाचा	
	- डॉ. नितीश नवसागरे.....	१०५ ते १०९
४.	वर्तमान परिस्थितीतील मराठा आरक्षणामागील अपरिहार्यता एक आर्थिक अवलोकन	
	- डॉ. अनिलकुमार वावरे/डॉ. किशोर सुतार.....	११० ते ११७
५.	ओबीसींनी करा किंवा मरा: हा लढा लढवावा लागेल.	
	- दिगंबर लोहार.....	११८ ते १२५
६.	लोकराजा बळीराजा आणि आरक्षणाचा तिढा	
	- प्रा. अजित गाढवे.....	१२६ ते १३४
७.	आरक्षणाचा अन्वयार्थ व सामाजिक मागासलेपण सिद्ध करण्याची ओढ..!	
	- अॅड. पुजा प्रकाश एन.	१३५ ते १४३
८.	भारतातील आरक्षण व्यवस्था आणि सामाजिक स्थिती	
	- डॉ. राम ताटे.....	१४४ ते १५९
९.	मराठा-ओबीसी आरक्षण आणि इलेक्ट्रॉनिक मीडियाची भूमिका	
	- राहुल खांडेकर.....	१६० ते १६८

भाग - तीन
फुले-शाहू-आंबेडकर, भारतीय संविधान आणि आरक्षण

अ.क्र	लेखाचे नाव व लेखक	पान.क्र
१.	अनुसूचित जातींचे वर्गीकरण, क्रिमीलेअर आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची भूमिका - अनिल वैद्य.....	१६९ ते १७८
२.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आरक्षणातून राष्ट्र निर्मितीकडे - डॉ. ह. नि. सोनकांबळे.....	१७९ ते १८७
३.	बहुजनांच्या आरक्षणाचे जनक: लोकराजा राजर्षी शाहू - डॉ. व्ही. आर. सोनी.....	१८८ ते १९६
४.	आरक्षण धोरण आणि भारतीय संविधान - डॉ. महादेव मुंडे.....	१९७ ते २०६
५.	भारतीय संविधान आणि आरक्षण - प्रा. डॉ. शेख गफूर अहमद.....	२०७ ते २१८
६.	फुले-शाहू-आंबेडकर यांचा आरक्षण विषयक दृष्टीकोन - डॉ. ज्ञानराजा चिघळीकर.....	२१९ ते २२५

भाग - चार
आरक्षण संकीर्ण

१.	आरक्षण वास्तव आणि अपेक्षा - प्रा. डॉ. पी. एस. कांबळे.....	२२६ ते २३८
२.	आरक्षण आणि खाजकीरण - चंद्रकांत बावकर.....	२३९ ते २४७

३. आर्थिक आधारावर आरक्षण हे काँग्रेस-भाजपचे
संयुक्त पाप
- राजेंद्र पातोडे.....२४८ ते २५४
४. आरक्षणाच्या लाभापासून वंचित असलेला भटका
विमुक्त समाज
- प्रा. डॉ. विष्णू जाधव.....२५५ ते २६४
५. महाराष्ट्रातील मुस्लिमांना आरक्षण का नाही ?
- प्रा. शाहीद शेख.....२६५ ते २६७
६. 'गुणवत्ते' बदल किती भ्रम बाळगाल ?
- प्रशांत रुपवते.....२६८ ते २७३
७. महिला आरक्षणाचा चकवा
- प्रा. डॉ. भारती पाटील.....२७४ ते २८७
८. भटके विमुक्त जमाती: आरक्षण आणि जगण्याचे प्रश्न
- सुभाष वारे.....२८८ ते २९३
९. पदोन्नती आरक्षणाचा नियोजनबद्ध गोंधळ व उदासीन
अधिकारी कर्मचारी वर्ग
- सर्वजित बनसोडे.....२९४ ते २९९
१०. भारतातील आरक्षण मागणी-गरज आणि वाद
- डॉ. शिवाजी. एफ. बोधिकार.....३०० ते ३०५
११. मराठा आरक्षण आणि आयोग: कायदेशीर
आव्हानांचा अभ्यास
- प्रविण बा. साळुंखे.....३०६ ते ३२७
१२. वर्तमानकाळात आरक्षणाचे अरिष्टात रुपांतर होत आहे..!
- प्रा. किसनराव कुराडे.....३२८ ते ३३९
१३. अनुसूचित जाती उपवर्गीकरण काळाची गरज
- डॉ. सुशीलप्रकाश चिमोरे.....३४० ते ३४५

“घरात सुद्धा अशक्त आणि लहान मुलांसाठी आई वेगळे दुध राखून ठेवते, हॉस्पिटलमधील नर्स अशक्ताना खास तो टॉनिक देते. याच न्यायाने राज्यकारभार करताना दुर्बल घटकांना खास न्याय द्यावा लागतो. पिढ्यानं पिढ्या अज्ञानात खितपत पडलेल्या मागास जातीतील उमेदवारांना हजारो वर्ष ज्ञानाची मक्तेदारी बाळगणाऱ्या उच्च जातीच्या स्पर्धेपासून वाचविण्यासाठी मी ही ५० टक्के राखीव जागा ठेवण्याची तरतूद केली आहे.”

- राजर्षी शाहू महाराज

रूपी पब्लिकेशन्स प्रा. लि., गडहिंग्लज

मूल्य : रु. ४९९/-

ISBN 978-93-94710-18-4

9 789394 710184 >